

TALOUSARVIOALOITE 64/2005 vp

Määrärahan osoittaminen petovahinkojen omavastuuosuuksien kattamiseen

Eduskunnalle

Petovahinkojen omavastuu on historiallinen jäännös. Ennen EU-jäsenyyttä Suomen valtio ei korvannut alle 1 500 markan vahinkoja. Menettelytapa on jäänyt elämään myös EU-jäsenyyden jälkeen. Tällä hetkellä vahinkoja kärsinyt vastaa itse 250 eurolla vahingoista, ja vasta tämän jälkeen tulee voimaan valtion korvausvelvollisuus.

Omavastuita on perusteltu sillä, että kaikkeen elinkeinotoimintaan liittyy riski. Ryhtyessään maanviljelijäksi tai yrittäjäksi henkilö ottaa tietoisesti riskin. Samoin hirtvahingoissa liikenteessä on omavastuu. Näin rajoitetaan vahingonkorvausvaatimusta ja katsotaan, että korvataan "todellinen vahinko". Normaalitylanteessa elinkeinonharjoittajalla on mahdollisuus vaikuttaa riskin suuruuteen yrittämällä minimoida mahdolliset vahingot. Sama koskee periaatteessa myös autoilijaa: hirtvikolarissa on aina kaksi osapuolta. Tilanne on kuitenkin toinen petovahinkojen kohdalla. Tylanteessa, jossa vahingonkärtsijä voi periaatteessa poistaa vahingonaiheuttajan, voi omavastuu olla motivoitu. Tylanteessa, jossa luontodirektiivi suojelee susia ja karhuja, on vahingonkärtsijän asema toinen. Hän on selkeästi ja ainoastaan uhri. Poronhoitoalueella poronkasvattajat ottavat myös tietoisin riskin. He maksavat esimerkiksi susivahingoista omavastuuosuuden, mutta he voivat poistaa vahingonaiheuttajan ja siten rajoittaa vahinkojen suuruutta. Tämä ei ole mahdollista poronhoitoalueen ulkopuolella.

Omavastuukäytäntö on katsottu oikeutetuksi siksi, että kaikkien elinkeinonharjoittajien täytyy olla samassa asemassa. Elinkeinotharjoitta-

jat poronhoitoalueen ulkopuolella eivät kuitenkaan voi tasa-arvoisesti vaikuttaa riskin suuruuteen. Lisäksi esimerkiksi Pohjois-Karjalassa on kolmasosa maan susista, joten on luonnollista, että siellä myös vahinkoja syntyy enemmän.

Tässä tilanteessa ei omavastuukäytännöllä ole enää oikeutusta poronhoitoalueen ulkopuolella. Valtion tulee korvata vahingot täysmääräisesti. Suomessa oli vuosina 2000—2003 korvaustapahtumia kaikkiaan 2 832, vuodessa keskimäärin 708. Tähän perustuen vahingonkärtsijöiltä on jäänyt saamatta valtion varoja 177 000 euroa vuodessa. Koska omavastuuosuutta pienemmät vahingot eivät rekisteröidy, on näitä varten tarvittava lisämääräraha arviolta 50 000 euroa. Lisäksi on todettava, että omavastuuosuuden poistaminen lisää myös vahinkotilastojen luotettavuutta kaikkien vahinkojen tulevaisuudessa rekisteröityessä.

Susivahingot ovat rajoittuneet pääsääntöisesti Itä-Suomeen ja Lappiin. Nyt kuitenkin sudet ovat leviämässä myös Keski-Suomeen ja Pohjanmaalle. Vahinkojen voidaan näin ollen olettaa lisääntyvän rajoitetusti. Edellisen vuoden talousarvion käsittelyn yhteydessä ministeriöstä todettiin, että asiasta tulee selvitys tämän vuoden huhtikuussa, jolloin petovahinkojen omavastuuosuuksiin otettaisiin kantaa. Mitään ei ole kuitenkaan kuulunut.

Edellä olevan perusteella ehdotan,

että eduskunta ottaa valtion vuoden 2006 talousarvioon momentille 30.40.42

TAA 64/2005 vp — Tarja Cronberg /vihr

lisäyksenä 350 000 euroa petovahinkojen omavastuuosuuksien kattamiseen.

Helsingissä 26 päivänä syyskuuta 2005

Tarja Cronberg /vihr